

7.11.2018

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke
KOSKI-koulutustiedon palvelu

Omadatan hyödyntäminen ja suostumushallintapalvelu -projektin kokous

Aika 13.11.2018, klo 9.00–10.30

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Ylijäämä

Osallistujat	Sami Kivivasara, pj. Mika Tammilehto	VM, lainsäädäntöneuvos OKM, ylijohtaja, ESTE
	Suvi Remes Kimmo Mäkinen Tomi Kytölä Jukka Haapamäki Erja Nokkanen Joonas Mäkinen Joona Kankaanrinne Emilia Laitala, sihteeri	VM, erityisasiantuntija VM, erityisasiantuntija OKM, erityisasiantuntija, skypeä OKM, opetusneuvos OPH, tietohallintojohtaja OPH, projektipäällikkö VRK, johtaja VRK, erityisasiantuntija

Päätöslista

3 (2): Jatketaan ohjausryhmän taustamuistion työstämistä ja käsitellään muistiota seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa.

1 Kokouksen avaus

Kokouksen avaus

- Avattiin kokous klo 09.10

Asialistan hyväksyminen

- Hyväksyttiin asialista

Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio

2 Yhteisprojekti suostumuksenhallintaan -tilannekatsaus

Työn tilannekatsaus ja seuraavat askeleet.

Alustaja: Joonas Mäkinen

Mäkinen kertoi KOSKI-palvelun suostumuksenhallinnan projektin tilanteesta. HSL:n ja OPH:n välillä on allekirjoitettu sopimus, jonka myötä voidaan tehdä

yhteiskokeilu. Kokeilussa on opiskelijoita mukana 10-20. Kokeilun tarkoituksena on antaa opiskelijoille tehtäviä, joiden mukaan he testaavat palvelua.

Mäkinen toi esiin lainsäädäntöön liittyen valmisteilla olevan tiedonhallintalain, jonka pykälä 24 § säätelee teknisen käyttöyhteyden kautta luovutettavista henkilötiedoista yksityisille. Pykälän mukaan viranomaisen tulee selvittää onko yksityisellä oikeus käsitellä luovutettavia henkilötietoja. Mäkinen mukaan OPH:n juristit ovat tulkinneet kyseistä pykälää siten, että se käytännössä vaikeuttaisi omadataan perustuvan tiedon luovuttamista rajapintojen kautta yksityisille. Kivivasaran mukaan kyseinen pykälä on sekä mahdollistava että rajaava. Pykälän muotoilu jättää tulkinnanvaraa siihen, missä tilanteessa viranomaisen on tarvittaessa varmistettava, että tietoja saava toimija noudattaa tietojen käsittelyssä laissa säädettyjä edellytyksiä.

3 Ohjausryhmän taustamuistion luonnoksen läpikäynti

Keskusteltiin taustamuistion luonnoksesta ja sen jatkotyöstöstä lainsäädännön sekä palvelukehityksen näkökulmista.

3a) Tietosuoja-asetukseen perustuva vaihtoehto

3b) Kansalliseen lainsäädäntöön perustuva vaihtoehto

Liite 2.

Alustajat: Suvi Remes, Emilia Laitala

Suvi Remes alusti Remeksen ja Laitalan työstämää taustamuistiot. Taustamuistioon on tähän mennessä koottu strategisia tavoitteita, tietopoliittisia linjauksia, säädöskehkeyshdotuksia sekä kuvattu toiminnan yhteentoimivuutta. Muistioon on koottu kaksi erilaista vaihtoehtoa siihen, miten omadataan perustuvan lainsäädännön osalta voitaisiin edetä. Vaihtoehto a nojautuu kansalliseen lainsäädäntöön, kun taas vaihtoehto b nojaa enemmän tietosuoja-asetukseen. Todettiin, että asiassa on kyse sekä tietopoliittisesta työstä että säädöspoliittisesta työstä.

Käytiin tarkemmin läpi linjaustyötä. Laitala alusti vaihtoehtoa b, joka nojautuu tietosuoja-asetukseen. Vaihtoehdossa b laajennettaisiin tietosuoja-asetuksen 20 artiklan mukaista rekisteröidyn siirto-oikeutta koskemaan myös julkishallintoa. Haasteena tälle tulkinnalle on epäselvyys siitä, onko 20 artiklassa kansallista liikkumavaraa vai ei. Mikäli liikkumavaraa ei ole, eli artiklan velvoitteita ei kansallisessa lainsäädännössä voida laajentaa koskemaan myös viranomaisia, ei b vaihtoehtoon nojaten voida myöskään omadatan lainsäädännöllistä kehitystä toteuttaa.

Keskusteltiin suostumuksesta. Todettiin, että suostumus on jo tälläkin hetkellä käsittelyperuste, mutta viranomainen ei voi luovuttaa henkilötietoja pelkästään suostumuksen perusteella nykyisen lainsäädännön valossa. Jokaisella on oikeus saada henkilötiedot itselleen, mutta omadatassa on kyse on henkilötietojen luovutuksen sujuvoittamisesta. Toisaalta taas on jo olemassa olevaa lainsäädäntöä, jonka nojalla viranomainen luovuttaa henkilön antaman suostumuksen perusteella henkilötietoa edelleen, esimerkiksi Kanta-palvelussa.

Keskusteltiin myös tiedon luokittelusta ja siitä, pitäisikö omadatan kontekstissa henkilötietoa luokitella siten, että määritellään mikä henkilötieto on omadataa ja mikä ei. Henkilötietoa on sekä julkista että salaista, ja lähtökohtaisesti julkista henkilötietoa voidaan luovuttaa julkisuuslain nojalla. Todettiin myös, että henkilötiedosta riippuen samassa yhteydessä voi olla sekä henkilön omadataksi luokiteltavaa tietoa, että sellaista, minkä ei voida katsoa olevan henkilön omadataa.

Pohdittava myös sitä, pitääkö henkilölle kertoa sitä, mitä henkilötieto käytännössä tarkoittaa, esimerkiksi kun kyse on terveystiedoista tai muusta ammattikielellä kirjoitetusta tiedosta.

Keskusteltiin tiedon eheydestä ja siitä, miten entistä selkeämmin voitaisiin luottaa viranomaisen antamaan tietoon. Mikäli henkilölle itselleen annetaan luvitettavaksi viranomaisen rekisterissä olevaa tietoa, kysymykseen tulee se, onko tieto enää luotettavaa ja eheää. Vaarana on se, että tietoja saava organisaatio ei voisi olla enää varma siitä, että tieto on pysynyt muuttumattomana. Remes mainitsi leimaratkaisun tiedon oikeellisuuden todentamiseksi, missä viranomaisen vahvistaisi leimallaan tiedon olevan oikea ja alkuperäinen. Toisaalta taas tällaisessa mallissa tieto voi vanhentua hyvinkin nopeasti, joten todettiin, että kyseinen ratkaisu ei olisi sellaisenaan mahdollinen.

Laitala esitteli vaihtoehtoa a, joka pohjautuu kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotetussa mallissa säädettäisiin julkisuuslakiin yleisesti suostumusperusteesta tiedon luovutuksesta viranomaisen rekisteristä perustuen julkisuuslain 12 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista tietyin rajoituksin. Julkisuuslakiin nojaava omadatan lainsäädäntö voi olla haasteellinen asianosaisjulkisuuden näkökulmasta, sillä julkisuuslaki säätelee lähtökohtaisesti asiakirjojen julkisuudesta ja asianosaisjulkisuudesta. Todettiin, että suostumukseen perustuvasta toimintamallista on saatava mahdollisimman selkeä.

Päätös: Jatketaan ohjausryhmän taustamuistion työstämistä ja käsitellään muistiota seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa uudelleen.

4 Viestintä

Ei tunnistettuja viestintätarpeita

5 Seuraava kokous

Seuraava kokous aikataulutettu pidettäväksi ma 10.12 klo. 9-10.30.

6 Kokouksen päättäminen

Puhenjohtaja päätti kokouksen klo. 10.30.

Liitteet

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
Liite 2: Ohjausryhmän taustamuistion luonnos